

Taaljacht

Taaljacht is de nieuwe methode van uitgeverij Zwijsen voor taal, spelling en grammatica voor groep 4 tot en met groep 8. In juni 2023 zijn de materialen voor groep 4 tot en met 6 beschikbaar. Vanaf schooljaar 2023/2024 is ook het materiaal voor groep 7 en 8 gereed.

TEKST MARCEL VAN AS

Voor het talig onderwijs verschijnen in deze periode veel nieuwe namen binnen de methodes. Alle educatieve uitgeverij maken eigen keuzes voor de invulling van het domein taal. Kiest de één voor een traditionele indeling, pakt een ander juist de integratie op. Hierdoor ontstaat een mooie kans voor scholen om een keuze te maken voor een methode die past bij de onderwijskundige keuzes van de school. Doordat er veel te kiezen valt, is het belangrijk om deze keuze overwogen te maken. Er is niets zo vervelend als kiezen voor een methode die niet bij jouw school past, waar je wel lange tijd aan vastzit. Neem de tijd om te kiezen voor een methode. Het taaljachtseizoen is geopend.

DOMEIN TAAL

Het domein taal is breed. Het omvat meerdere deelgebieden (zie figuur 1) die onder te verdelen zijn in twee categorieën. In de ene categorie

vallen de onderdelen die technisch of systemisch te benaderen zijn. Je kunt hier expliciet instructie op geven en de vaardigheid daarna in de context oefenen. Daarnaast zijn er vaardigheden die in de context aangeboden kunnen worden. Competenties die je oefent door er vlieguren mee te maken. *Taaljacht* maakt gebruik van deze tweedeling. Voor spelling en grammatica wordt gekozen voor de technische/systemische benadering en zijn de lessen instructiegericht. Bij taal kun je iedere lesweek kiezen: de les geven volgens het EDI-model of middels 'begeleid ontdekkend leren'. Bij het EDI-model geef je de instructie over het lesdoel en bij begeleid ontdekken worden leerlingen uitgedaagd om zelf ontdekkingen te doen.

TAALJACHT IN KERNWOORDEN

- **Samenhang taal, spelling en grammatica.** De aanpak typeert zich door de verschillende onderdelen in samenhang met elkaar aan te bieden. Wat geoefend

wordt bij grammatica, wordt geschreven bij spelling en verwerkt in een eindproduct bij taal.

- **Verwondering.** Er wordt gebruik gemaakt van taalbronnen uit de leefwereld van de leerlingen, zoals beeldtaal, pictogrammen, songteksten, instructies, et cetera.
- **Leerlingen zijn actief betrokken.** Door het gebruik van de coöperatieve werkvormen van dr. Spencer Kagan.
- **Eigenaarschap.** Rubrics en formatief evalueren vormen belangrijke bouwstenen van *Taaljacht*.
- **Beproefde spellingsdidactiek als basis.** Er wordt gewerkt met de belangrijkste uitgangspunten van 'Zo leer je kinderen lezen en spellen'.

ORGANISATIE EN MATERIALEN

De opbouw van *Taaljacht* bestaat uit acht blokken van vier weken voor zowel taal als spelling en grammatica. Dat zijn 32 weken in totaal. De taallessen van *Taaljacht* duren 45 minuten en de spellinglessen duren

BEELD: ZWIJSEN

Op het magneetbord staan blokkendoelen, waarbij naambordjes van de leerlingen kunnen worden gehangen

30 minuten. Naast het bekende methodemateriaal (leerkracht- en leerlingsoftware, leerwerkboeken voor taal, werkboeken voor spelling en grammatica en een categorieposter voor spelling) zijn er ook een paar opvallende materialen bij *Taaljacht* beschikbaar:

- **Magneetbord formatief werken.** In een rubric (tabel) staan de blokkendoelen, waarbij naambordjes van de leerlingen kunnen worden gehangen.
- **Woordposter.** Passend bij het woordenschaataanbod van *Taaljacht* zijn woordposters beschikbaar met de woorden en woordclusters van die week.
- **Dictweekaartjes.** Dit zijn kaartjes waarmee leerlingen bij elkaar dictees kunnen afnemen. De kaartjes hebben woorden op basis- en plusniveau.
- **Visuele leerlijn.** Voor de leerkracht zijn er per leerjaar vier visuele leerlijnen beschikbaar voor taal, spelling, grammatica en woordenschat.

- **Remediëringskaarten.** In dit ringbandboekje voor de leerkracht staan per spellingcategorie de (deel)stappen van de instructie en specifieke aanwijzingen voor begeleiding en remediëring op maat.

De laatstgenoemde visuele leerlijnen geven een handige tool voor de leerkracht om goed zicht te hebben en te houden op de leerlijn van zijn/haar jaargroep. Een handige tool bij het doelgericht werken naar een beredeneerd aanbod. De werkboeken en de leerwerkboeken

zien er kleurrijk en overzichtelijk uit. Het lesdoel wordt stevast boven het verwerkingsmateriaal vermeld, zodat de doelgerichtheid overeind blijft tijdens de verwerking. Aan de hand van pictogrammen in de boeken wordt duidelijk aangegeven wanneer opgave 1 bedoeld is om te gebruiken voor de verlengde instructie.

Kerdoelen	Referentiekader taal
Communicatie	Mondelinge taalvaardigheid: gesprekken, luisteren en spreken
Taal	Lezen: zakelijke teksten en fictie teksten
Literatuur	Schrijven
	Begrippenlijst en taalverzorging

Figuur 1 – De deelgebieden van het domein taal

Binnen het verwerkingsmateriaal wordt gebruikgemaakt van de volgende verwerkingsvormen:

- fill-in-the-blanks: ontbrekende woorden invullen;
- afbeelding en woord koppelen;
- woordrijen categoriseren;
- woorden met woorden verbinden;
- puzzels.

Het valt op dat het schrijven van zinnen minder aan bod komt in de verwerking. Zowel in het materiaal voor groep 4 als groep 6. Er komt geregeld een tekststructuur voorbij in de verwerking. Hierdoor maken de leerlingen kennis met venndiagrammen, woordparachutes, pijlschema's, et cetera. Deze visualisaties kunnen helpend zijn voor het stimuleren van tekstbegrip.

DIFFERENTIATIE BIJ TAAL

Binnen *Taaljacht* wordt gebruikgemaakt van formatief evalueren. Dit gebeurt door op vaste momenten checkvragen te stellen of door een korte quiz te doen om te zien waar de leerlingen staan in het leerproces. De leerkracht houdt de regie en kan, samen met de leerling, bepalen wat de vervolgstappen zijn. Om hieraan tegemoet te komen, biedt *Taaljacht* het volgende materiaal:

- Een uitgewerkte verlengde instructie bij iedere les.
- Uitgewerkte eindtaken op twee niveaus.
- Uitgewerkte preteaching voor leerlingen met een andere thuistaal.
- Differentiatie bij spelling en grammatica.

In de spellingles is formatief evalueren ook een belangrijke pijler. Zo biedt *Taaljacht* een optionele 'prétoets', dagelijkse dictees, weekdictee en een grammaticaquiz en een controledictee om de leerbehoefte van de leerlingen in beeld te brengen.

Om hiertoe te komen, biedt *Taaljacht*:

- Binnen de instructie kan differentiatie worden aangebracht aan de hand van het 'uitvliegmodel': de meeste instructietijd gaat naar de leerlingen die hier de meeste behoefte aan hebben. Leerlingen die zelfstandig verder kunnen, vliegen eerder uit.
- Gerichtte, persoonlijke instructie tijdens de laatste spellingles van de week.
- Uitgewerkte tips en verlengde instructie voor kinderen met een andere thuistaal.
- De verwerking van de lesstof is gedifferentieerd door de inzet van 'Dictweekaarten'. Ook verwerkings- en toepassingsopdrachten in het werkboek worden aangeboden op twee niveaus.

COMBINATIEGROEPEN TAAL EN SPELLING

Taaljacht heeft bewust mogelijkheden opgenomen voor combinatiegroepen. Bij taal zijn de thema's overlappend. Daarnaast kunnen leerkrachtgebonden momenten afgewisseld worden met zelfstandig werken. Het is optioneel om halwege een les te wisselen tussen de groepen. Bij spelling is de leerlijn afgestemd op de jaargroepen van de naastgelegen groepen. Er is overlap waardoor een aantal spellingcategorieën per lesweek overeenkomen.

KIEZEN TUSSEN INSTRUCTIE EN 'BEGELEID ONTDEKKEND LEREN'

Binnen de systemische delen spelling en grammatica vind je bij iedere les in de handleiding een uitgewerkte instructie met verwerkingsmogelijkheden. Bij het deel 'Taal' is dit anders. Er zijn lessen waarbij de opbouw uitgaat van instructie op het lesdoel, maar er zijn ook lessen waarbij de leerkracht een keuze moet maken: 'ontdekken' of

'instructie'. Deze doelen zijn in de methode goed te herkennen. Daar waar geen keuze wordt geboden, start het lesdoel met 'Ik kan...'. Voor leerkrachten die bekend zijn met het EDI-model, starten doelen hiermee om goed te kunnen controleren of leerlingen het lesdoel behaald hebben aan het eind van de instructie. Bij de lessen waarbij gekozen moet worden tussen ontdekken en instructie begint een doel consequent met 'Ik verken...'. Een doel dat begint met deze woorden is niet te toetsen, maar geeft wel de mogelijkheid om anders benaderd te worden. De route is met kleurkaders duidelijk aangegeven binnen de handleiding. Na de instructie zit de 'Check'. Voor leerkrachten die bekend zijn met het EDI-model is dat de 'kleine lesafsluiting'. Op dit punt dient een leerling individueel te laten zien dat hij het lesdoel beheerst. Hierbij staat in de handleiding regelmatig het volgende vermeld: 'Laat met je duim zien of je denkt dat het gaat lukken. Steek je duim omhoog voor je borst als je nog hulp nodig hebt voor je kunt beginnen. Anders ga je zelf aan de slag'. Dit strookt niet met de EDI-aanpak. Bij de kleine lesafsluiting bepaalt de leerkracht of de leerling het doel heeft behaald en of hij zelfstandig mag verwerken. Deze omschrijving geeft de keuze aan de leerling.

In iedere les
is ruimte voor
observeren

Het materiaal voor groep 4

Door met wisbordjes te werken, kan de leerkracht in één oogopslag zien of alle kinderen de instructie hebben begrepen

MEERTALIGHEID

Het valt op dat er specifieke aandacht wordt gegeven aan leerlingen met een meertalige achtergrond. In de handleidingen wordt voorin aandacht besteed aan interventies die de leerkracht kan ondernemen om leerlingen zo goed mogelijk te laten profiteren van het talig onderwijs. Zo wordt aan het begin van het blok het taalthema en de taalkaak besproken. Met de taalkaak bedoelt men het eindproduct van het taalblok. Daarnaast worden er suggesties gedaan voor preteaching. Vervolgens wordt er per les het doel geformuleerd en wordt er, naast suggesties voor het betrekken van de thuistaal en de leefomgeving, achtergrondinformatie bij het doel of een alternatieve suggestie gegeven. Mocht je op school NT2-leerlingen hebben, dan biedt *Taaljacht* een aparte katern voor 'Preteaching NT2'. In deze katern worden extra handreikingen geboden die zich richten op het verduidelijken van woorden en taalverschijnselen.

CONCLUSIE: BEREDENEERD TAALANBOD

Vind je het als leerkracht prettig om een methode in handen te hebben die jou en jouw leerlingen steun geeft, dan biedt *Taaljacht* deze. Met daarbij de mogelijkheid om bij taallessen de keuze te maken tussen instructie en begeleid ontdekkend leren. Daarnaast geven de duidelijk omschreven coöperatieve werkvormen mogelijkheden voor een dynamisch lesaanbod. Als je als school al bekend bent met het geven van

instructie middels het EDI-model, dan sluit deze methode daar zeer prettig op aan. Kortom; een gestructureerde vorm om beredeneerd taalaanbod te geven.

MARCEL VAN AS
(m.vanas@edux.nl) is
taalspecialist en onder-
wijsadviseur bij Edux

Reactie van de uitgever

Natasja van Boxel, uitgever taal/spelling bij Zwijsen: 'Leerlingen weer laten genieten van taal, dat was ons belangrijkste uitgangspunt, en het is precies de feedback van de ruim 2000 'taaljagers' die al met *Taaljacht* werken. Het plezier in taal is terug. Daarnaast waarderen scholen de heldere spellinglessen met de belangrijkste uitgangspunten van ZLKLS en de duidelijke stappen naar een eindtaak in de taallessen. Leerkrachten merken dat leerlingen, door de concrete uitwerking van coöperatief leren, actief en betrokken zijn.'

COLOFON

JSW Jeugd in School en Wereld
Onafhankelijk vakblad voor het basisonderwijs,
speciaal onderwijs en opleiding
Jaargang 107, nummer 10, 2023
ISSN 0165 - 6260
© ThiemeMeulenhoff, Amersfoort, 2023

Redactieadres

JSW
Postbus 400
3800 AK Amersfoort
[T] (033) 448 34 54
[E] jsw@thiememeulenhoff.nl
[I] www.jsw.nl

Persberichten naar jsw@thiememeulenhoff.nl

Hoofdredacteur Iris Nonkes-van den Berg

Bureau- en webredactie Twan Epe

Redactie Anne de Bruijn, Martin Dogger,
Pieter Gerrits (redactievoorzitter), Rita Gudden, Koert Verdouw

Rubriekauteurs Marieke Baselmans, Menno Kolk, Bianca Pannekoek

Netwerkleiden Vivian van Alem, Evelien Bakker, Inouk Boerma, Marian Bruggink, Michelle Clement, Ina Cijvat, Martine Gijsel, Lars Goertzen, Dolf Janson, Jarise Kaskens, Noëlle Pameijer, Mark van der Pol, Ellen Rohaan, Harry Stokhof, Suzanne Unck, Bronja Versteeg, Peter de Vries, Femke van der Wilt

Abonnementenadministratie

JSW Abonneeservice
Curieweg 16
8013 RA Zwolle
[T] (088) 226 66 92
[E] jsw@mijntijdschrift.com

Abonnementsprijzen

Jaarabonnement compleet: € 79,95
Studentenabonnement: € 39,95
Online abonnement: € 49,95
Schoolteamabonnement: € 129,50
Schoolteamabonnement plus: € 229,50
Los nummer: € 9,95

Alle prijzen zijn incl. BTW en porti binnen Nederland. Woont u in het buitenland? Neem dan contact op met abonnementenbeheer. Abonnementen kunnen op elk gewenst moment ingaan. Opzeggingen uiterlijk 1 maand voor het aflopen van het abonnementsjaar. Bij niet tijdige opzegging wordt het abonnement automatisch verlengd. Het abonnement dient schriftelijk opgezegd te worden bij de abonnementenadministratie (zie hierboven voor de contactgegevens).

Advertenties

Cross
[T] 010-7421020
[E] info@cross.nl
[I] www.cross.nl

Ontwerp en lay-out FIZZ | Digital Agency – fizz.nl

Opmaak FELT creative agency

Foto omslag Vincent van den Hoogen

Druk Drukkerij Wilco

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO), Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp (www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden. Voor meer informatie over het gebruik van muziek, film en het maken van kopieën in het onderwijs zie www.auteursrechtenonderwijs.nl.

**JE MAAKT
WAT MEE!**

De kinderen mogen bij mij in de klas hun werk soms zelf nakijken met door mij gemaakte nakijkkaartjes. Mats schreef laatst de verleden tijd van het werkwoord 'prijzen' als 'prezer'. Toen ik die verledentijdvorm 'afkeurde', was hij verbolgen. 'Zo staat het op het kaartje, dus het is goed.' Ik kon mij niet voorstellen dat ik dat woord op het kaartje had gezet. 'Zullen we een weddenschap aangaan? Als er 'prezer' staat, krijg jij een chocoladereep van mij. Wat krijg ik als ik gelijk heb?' 'Hetzelfde', reageerde Mats gedeceerd. We pakten het kaartje erbij. Ik had een typefout gemaakt, het had 'prezen' moeten zijn, maar er stond inderdaad 'prezer'. Mats wist gelukkig dat het 'prezen' had moeten zijn, maar in chocolade had hij wel zin. 'Ik schreef het expres verkeerd op, juf. Want jij bent altijd wel in voor een weddenschap. Ik wist al dat het zo zou gaan.'

Hermelien de Groot

Dit was de laatste aflevering van de rubriek 'Je maakt wat mee!' in het magazine. Jouw bijzondere uitspraak kun je blijven delen via: jsw@thiememeulenhoff.nl. Wie weet verschijnt jouw bijdrage dan op onze socials!

Los nummer
Voor jezelf of als cadeau!

De beste voor het basisonderwijs

JSW

nr 9
2023

Ontbreekt er een nummer van JSW in je collectie?

Bestel een los nummer voor slechts € 9,95

Leren op een groen schoolplein

Functioneel meertalig leren
Interview Jasmijn Kester
Aandacht voor afschaffing slavernij

Een interessant artikel gezien dat je wilt lezen, maar je hebt geen abonnement?

Op zoek naar een cadeautje voor je collega?

Meer weten?
Ga naar www.jsw.nl of bel 088-2266692

Neem nu een (schoolteam) abonnement op JSW

Ontvang
tijdelijk de 4 door
Martin Bootsma
getipte boeken
(t.w.v. €79,95)
cadeau!

JSW

De 'Lezen' special van JSW staat in het teken van het leesonderwijs op de basisschool (en in de opleiding) en belicht alle aspecten, van kennisopbouw, goed practises, leesplezier tot leesbegrip en literaire gesprekken. Gasthoofdredacteur van dit nummer is Martin Bootsma, teamleider op de Alan Turingsschool in Amsterdam, auteur en meesterlezer. Neem nu meteen een abonnement op JSW, dan ontvang je daarbij een gratis boekenpakket met 4 prachtige kinderboeken, samengesteld door Martin.

Meer weten?

Ga naar jsw.nl of bel 088-2266692